

**BELGISCHE SENAAT****ZITTING 2017-2018**

16 JANUARI 2018

**Gedachtewisseling met mevrouw Alison Rose, ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk in België, inzake *Brexit***

**VERSLAG**

**NAMENS HET FEDERAAL ADVIESCOMITÉ VOOR DE EUROPESE AANGELEGENHEDEN UITGEBRACHT DOOR DE HEER LACROIX**

**SÉNAT DE BELGIQUE****SESSION DE 2017-2018**

16 JANVIER 2018

**Échange de vues avec Madame Alison Rose, ambassadeur du Royaume-Uni en Belgique, concernant le *Brexit***

**RAPPORT**

**FAIT AU NOM DU COMITÉ D'AVIS FÉDÉRAL CHARGÉ DES QUESTIONS EUROPÉENNES PAR M. LACROIX**

Samenstelling / Composition :

**Voorzitter / Président** : De heer / M. Christophe Lacroix

Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden : afvaardiging Senaat :  
Comité d'avis fédéral chargé des questions européennes : délégation Sénat :

**Leden / Membres :**

N-VA  
PS  
MR  
CD&V  
Ecolo-Groen  
Open Vld  
sp.a

Pol Van Den Driessche, Karl Vanlouwe.  
Christophe Lacroix, Simone Susskind.  
Christine Defraigne, Alain Destexhe.  
Steven Vanackere.  
Cécile Thibaut.  
Lode Vereeck.  
Güler Turan.

**Plaatsvervangers / Suppléants :**

Jan Becaus, Andries Gryffroy.  
Christiane Vienne, Olga Zrihen.  
Anne Barzin.  
Peter Van Rompuy.  
Petra De Sutter.  
Rik Daems.  
Bert Anciaux.

Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden : afvaardiging Kamer :  
Comité d'avis fédéral chargé des questions européennes : délégation Chambre :

**Leden / Membres :**

N-VA  
PS  
MR  
CD&V  
Open Vld  
sp.a  
Ecolo-Groen

Rita Bellens, Siegfried Bracke, Peter Luyck.  
Stéphane Crusnière, Frédéric Daerden.  
Damien Thiéry.  
Veli Yüksel.  
Patrick Dewael.  
Dirk Van der Maelen.  
Benoit Hellings.

**Plaatsvervangers / Suppléants :**

Peter De Roover, Karolien Grosemans, Koen Metsu, Yoleen Van Camp.  
Jean-Marc Delizée, Gwenaëlle Grovonijs, Sébastien Pirlot.  
Olivier Chastel, Richard Miller.  
Raf Terwingen, Stefaan Vercamer.  
Patricia Ceysens, Nele Lijnen.  
Monica De Coninck, Fatma Pehlivan.  
Georges Gilkinet, Evita Willaert.

Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden : afvaardiging Europees Parlement :  
Comité d'avis fédéral chargé des questions européennes : délégation Parlement européen :

**Leden / Membres :**

CD&V  
PS  
MR  
cdH  
NV-A  
Open Vld  
Ecolo-Groen  
Christlich Soziale Partei

Ivo Belet.  
Marie Arena, Marc Tarabella.  
Louis Michel.  
Claude Rolin.  
Mark Demesmaeker, Sander Loones, Helga Stevens.  
Hilde Vautmans.  
Bart Staes.

**Plaatsvervangers / Suppléants :**

Tom Vandenkendelaere.  
Hugues Bayet.  
Gérard Deprez, Frédérique Ries.  
Anneleen Van Bossuyt.  
Guy Verhofstadt, Lieve Wierinck.  
Philippe Lamberts.  
Pascal Arimont.

Leden met raadgevende stem  
Membres avec voix consultative

sp.a  
Vlaams Belang

Kathleen Van Brempt.  
Gerolf Annemans

## I. INLEIDING

Op 16 januari 2018 vond in het Federaal Adviescomité voor Europese aangelegenheden een gedachtewisseling plaats met mevrouw Alison Rose, ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk in België, betreffende de onderhandelingen tot uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie (*Brexit*).

## II. UITEENZETTING DOOR MEVROUW ALISON ROSE, AMBASSADEUR VAN HET VERENIGD KONINKRIJK IN BELGIË

### A. Context van de *Brexit*-onderhandelingen

De onderhandelingen verlopen tussen de heer Michel Barnier, namens de 27 lidstaten van de Europese Unie (EU) en de heer David Davis, namens de Britse regering. Groot-Brittannië heeft er geen belang bij om 27 verschillende onderhandelingen te voeren over zijn toekomstige partnerschap met de EU. Eén onderhandeling is al ingewikkeld genoeg.

België zit mee aan tafel om de onderhandelingsstandpunten van de 27 EU-lidstaten nader te bepalen. De Belgische parlementen zullen waarschijnlijk de opdracht krijgen de nieuwe verdragen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk goed te keuren. Om al die redenen is het belangrijk dat deze vergadering plaatsvindt om rechtstreeks van de Belgen te horen wat hun vragen en bezorgdheden zijn met betrekking tot België.

### B. Stand van zaken inzake de onderhandelingen

Het Verenigd Koninkrijk werkte sinds juni 2017 intensief samen met zijn Europese partners om een oplossing te vinden voor de onderwerpen die behandeld werden in de eerste fase van de onderhandelingen. Akkoorden werden bereikt met de EU over soms zeer moeilijke onderwerpen. Beide partijen hebben moeten geven en nemen.

Op 8 december 2017 werd door de onderhandelings-teams van de EU en het Verenigd Koninkrijk een gezamenlijk rapport uitgebracht over de vooruitgang die geboekt werd omtrent de drie onderwerpen uit de eerste fase van de onderhandelingen. De EU bevestigde dat hierover voldoende vooruitgang werd geboekt tijdens de Europese Raad van 15 december 2017.

De volgende punten worden in dit gezamenlijke rapport aangehaald :

- een faire deal over de rechten van burgers die

## I. INTRODUCTION

Le 16 janvier 2018, le Comité d'avis fédéral chargé des Questions européennes a organisé un échange de vues avec Mme Alison Rose, ambassadeur du Royaume-Uni en Belgique, sur les négociations relatives au retrait du Royaume-Uni de l'Union européenne (*Brexit*).

## II. EXPOSÉ DE MME ALISON ROSE, AMBASSADEUR DU ROYAUME-UNI EN BELGIQUE

### A. Contexte des négociations relatives au *Brexit*

Les négociations ont lieu entre M. Michel Barnier, au nom des 27 États membres de l'Union européenne (UE), et M. David Davis, au nom du gouvernement britannique. Ce n'est pas dans l'intérêt du Royaume-Uni d'avoir 27 négociations différentes sur sa future relation avec l'UE. Une seule est déjà suffisamment compliquée.

La Belgique est autour de la table lorsqu'il s'agit de définir les positions de négociation des 27 États membres de l'UE. Les parlements belges auront vraisemblablement la tâche d'approuver les nouveaux traités entre l'UE et le Royaume-Uni. Pour toutes ces raisons, il est important que cette réunion ait lieu pour entendre directement de la part des Belges leurs questions et inquiétudes à propos de la Belgique.

### B. État d'avancement des négociations

Depuis le mois de juin 2017, le Royaume-Uni a collaboré intensivement avec ses partenaires européens afin de trouver une solution concernant les thèmes abordés durant la première phase des négociations. Des accords ont été conclus avec l'UE sur des questions parfois très ardues. Les deux parties ont dû faire des concessions.

Le 8 décembre 2017, les équipes de négociateurs de l'UE et du Royaume-Uni ont établi un rapport conjoint sur les progrès réalisés concernant les trois thèmes abordés durant la première phase des négociations. L'UE a confirmé que des progrès suffisants avaient été accomplis en la matière lors du Conseil européen du 15 décembre 2017.

Le rapport conjoint mentionne les points suivants :

- un accord équitable sur les droits des citoyens est prévu ; il s'agit de permettre aux ressortissants

burgers toelaat om hun levens grotendeels op dezelfde manier verder te leiden in het land waarin ze nu leven, wordt in het vooruitzicht gesteld. Deze deal zal gelden voor Belgen die nu reeds in het Verenigd Koninkrijk zijn en voor Britse burgers die reeds in België zijn. De EU en het Verenigd Koninkrijk waren het eens dat dit een prioritair onderwerp was in de onderhandelingen om burgers zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden ;

– een financiële regeling die de verbintenissen eerbiedigt die het Verenigd Koninkrijk is aangegaan als lid van de EU is mogelijk. Dit betekent dat het Verenigd Koninkrijk zal bijdragen en deelnemen aan de tenuitvoerlegging van de jaarlijkse Europese begroting tot het einde van het huidige Meerjarig Financieel Kader dat afloopt eind 2020. Het Verenigd Koninkrijk zal betalen wat het zou betalen als het nog een lidstaat was geweest. Dit zal betaald worden eind 2020. Dit is een faire regeling in de geest van het toekomstig partnerschap. Het Verenigd Koninkrijk schat dit bedrag op ongeveer 40 tot 45 miljard euro ;

– een akkoord over Ierland dat de territoriale integriteit van het Verenigd Koninkrijk en de stabiliteit tot stand gebracht door het Goede Vrijdag-akkoord vrijwaart, is noodzakelijk. De oplossing houdt in dat er geen harde grens en dus geen fysieke infrastructuur aan deze grens zal zijn. Tegelijkertijd wordt de integriteit van de Europese interne markt en de douane-unie gevrijwaard. De exacte modaliteiten zullen worden onderhandeld in de tweede fase van de onderhandelingen.

Het akkoord dat werd bereikt in december 2017 is een belangrijke stap voorwaarts voor beide partijen en geeft blijk van de gemeenschappelijke belangen in het bereiken van een vlotte uittreding. Het betekent ook dat er nu gefocust kan worden op de uitvoering van het akkoord en op het bepalen van de voorwaarden van een toekomstig partnerschap dat economische welvaart en veiligheid biedt voor alle burgers in de EU en in het Verenigd Koninkrijk.

### C. Implementatieperiode

Het Verenigd Koninkrijk heeft de procedure om uit de EU te vertrekken op 29 maart 2017 in gang gezet via een brief die gebaseerd is op artikel 50 van het Verdrag. Hiermee start de periode van twee jaar waarin de Europese Verdragen voorzien. Die periode dient om te onderhandelen over het uittredingsverdrag van het Verenigd Koninkrijk.

Op 29 maart 2019 zullen noch het Verenigd Koninkrijk, noch de EU of haar lidstaten in staat zijn

concernés de continuer à vivre dans des conditions quasi identiques dans l'État où ils résident actuellement. Cet accord s'appliquera aux Belges déjà installés au Royaume-Uni et aux citoyens britanniques qui résident déjà en Belgique. L'UE et le Royaume-Uni étaient d'accord pour aborder prioritairement cette question dans les négociations de manière à clarifier les choses au plus vite pour les citoyens ;

– un règlement financier tenant compte des engagements pris par le Royaume-Uni lorsqu'il était membre de l'UE peut être élaboré. Cela signifie que le Royaume-Uni contribuera et participera à la mise en œuvre du budget européen annuel jusqu'à l'exécution complète du cadre financier pluriannuel à la fin de l'année 2020. Le Royaume-Uni paiera un montant équivalent à celui qu'il aurait payé s'il était resté membre de l'UE. Ce paiement aura lieu à la fin de l'année 2020. Il s'agit d'un règlement équitable dans la perspective d'un futur partenariat. Le Royaume-Uni estime ce montant à quelque 40 à 45 milliards d'euros ;

– un accord sur l'Irlande, qui préserve l'intégrité territoriale du Royaume-Uni et la stabilité consacrée par l'accord du Vendredi saint, est nécessaire. À cet effet, il faudra éviter la mise en place, entre les deux pays, d'une frontière physique et donc d'infrastructures en dur. Dans le même temps, il faudra préserver l'intégrité du marché intérieur européen et l'union douanière. Les modalités exactes seront négociées durant la deuxième phase des négociations.

L'accord conclu en décembre 2017 constitue une avancée majeure pour les deux parties et témoigne de leurs intérêts communs quant à la concrétisation d'un retrait rapide. L'accord implique aussi que l'on peut désormais se concentrer sur sa mise en œuvre et sur la fixation des conditions d'un futur partenariat qui permette de garantir la prospérité économique et la sécurité à tous les citoyens de l'UE et du Royaume-Uni.

### C. Période d'implémentation

Le Royaume-Uni a initié le processus de sortie de l'UE le 29 mars 2017 dans une lettre basée sur l'article 50 du Traité. Cela a démarré un compte à rebours de deux ans prévu par les Traités européens pour négocier le traité de sortie du Royaume-Uni de l'UE.

Le 29 mars 2019, ni le Royaume-Uni ni l'UE ou ses États membres ne seront en position d'implémenter

om op een zachte manier de talrijke details en regelingen die het nieuwe partnerschap nader zullen bepalen, te implementeren. Het Verenigd Koninkrijk en de EU zijn het erover eens dat een overgangperiode mogelijk is in het kader van de procedure van artikel 50 ; dat zal beide partijen ten goede komen en zal een brug slaan voor het toekomstige partnerschap.

Premier May heeft bijgevolg een beperkte periode van ongeveer twee jaar voorgesteld voor de implementatie na maart 2019. In die periode wordt het akkoord over de nieuwe handelsrelatie tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU wettelijk geratificeerd en voorbereid om de implementatie mogelijk te maken.

In die periode kunnen mensen en ondernemingen in het Verenigd Koninkrijk en in de EU zich geleidelijk aanpassen aan de nieuwe regelingen die het toekomstige akkoord vereist. Dat zal voorkomen dat ondernemingen beslissingen moeten nemen vóór ze weten hoe het akkoord er exact zal uitzien. Ook de Britse regering en de regeringen van de EU zullen voldoende tijd hebben om een nieuwe infrastructuur en nieuwe systemen die samengaan met de nieuwe regelingen, voor te bereiden. Een implementatieperiode houdt ook in dat ondernemingen en overheidsdiensten slechts één keer grootschalige veranderingen zullen moeten uitwerken in het kader van het nieuwe partnerschap. De zakenwereld heeft duidelijk aangegeven dat die kwestie heel belangrijk is voor haar planning.

Het Verenigd Koninkrijk wil een akkoord over de implementatieperiode begin 2018 om zo spoedig mogelijk zekerheid te kunnen bieden. Het partnerschap tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU zou tijdens die implementatieperiode gebaseerd zijn op de bestaande structuur van regels en regelgevingen van de EU. In die periode zou het Verenigd Koninkrijk dus de toegang tot de eenheidsmarkt behouden en de ondernemingen zouden werknemers kunnen blijven aanwerven die in het Verenigd Koninkrijk zouden kunnen wonen en werken. Bovendien zou het Verenigd Koninkrijk nog steeds onder de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie blijven vallen.

Niet alles zou exact hetzelfde zijn zoals nu. Het Verenigd Koninkrijk zou geen lidstaat meer zijn en zou geen lid van de Raad zijn. De Britse burgers zouden niet meer door Europese parlementsleden worden vertegenwoordigd.

Om de weg naar het onafhankelijke handelsbeleid van het Verenigd Koninkrijk open te houden na de uitreding, zullen er vrijhandelsakkoorden moeten worden

en douceur les nombreux détails et arrangements qui définiront la nouvelle relation. Le Royaume-Uni et l'UE sont d'accord sur le fait qu'une période de transition est possible dans le cadre du processus de l'article 50 ; ce sera bénéfique aux deux parties et créera un pont pour la relation future.

La première ministre May a dès lors proposé une période limitée à environ deux ans pour l'implémentation après mars 2019, durant laquelle l'accord sur la nouvelle forme de relation entre le Royaume-Uni et l'UE est légalement ratifié et préparé pour que son implémentation puisse avoir lieu.

Cette période permettra aux personnes et aux entreprises au Royaume-Uni et dans l'UE de s'adapter en douceur aux nouveaux arrangements requis par l'accord futur. Cela évitera que les entreprises doivent prendre des décisions avant de connaître la forme exacte de cet accord. Cela permettra aussi aux gouvernements britanniques et de l'UE d'avoir suffisamment de temps pour préparer une nouvelle infrastructure et de nouveaux systèmes pour encadrer ces nouveaux arrangements. Une période d'implémentation signifie aussi que les entreprises et les services publics n'auront à élaborer qu'une seule vague de changement concernant la nouvelle relation. Le milieu des affaires a clairement indiqué l'importance de cette question dans leur planification.

Le Royaume-Uni souhaite un accord sur la période d'implémentation début 2018 pour fournir des certitudes aussi vite que possible. La relation du Royaume-Uni avec l'UE durant la période d'implémentation serait basée sur la structure existante des règles et régulations de l'UE. Durant cette période, le Royaume-Uni conserverait donc l'accès au marché unique, les entreprises continueraient à avoir accès aux travailleurs qui pourraient vivre et travailler au Royaume-Uni, et le Royaume-Uni serait toujours lié à la juridiction de la Cour de Justice de l'UE.

Tout ne serait pas exactement comme maintenant. Le Royaume-Uni ne serait plus un État membre et ne serait pas membre du Conseil. Les citoyens britanniques ne seraient plus représentés par des parlementaires européens.

Afin d'ouvrir la voie à la politique commerciale indépendante du Royaume-Uni après la sortie, il va falloir négocier et accepter des accords de libre-échange. Ils

onderhandeld en goedgekeurd. Ze zullen echter niet van toepassing zijn vóór het einde van de implementatieperiode. Om ook de weg naar het nieuwe immigratiesysteem open te stellen, verwacht het Verenigd Koninkrijk dat de nieuwe EU-burgers zich daarna laten registreren.

#### **D. Het toekomstig partnerschap tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk**

Het Verenigd Koninkrijk wil een diepgaand en uniek partnerschap met de EU. Het verlaat de EU, maar niet Europa. Het Verenigd Koninkrijk blijft een Europees land met Europese waarden.

Dit nieuwe partnerschap moet een breed scala aan onderwerpen omvatten : veiligheid, buitenlands beleid, wetenschap, onderzoek en innovatie, handel, ontwikkeling, enz.

Het Verenigd Koninkrijk wil dat de EU en haar lidstaten succesvol zijn en economisch goed presteren. Het is niet in het belang van het Verenigd Koninkrijk om een verzwakte EU naast zich te hebben. De economische groei is net weer ingezet in de EU na de recessie van 2008. Het is niet wenselijk voor de EU om nu rekening te moeten houden met de effecten van een slechte deal met het Verenigd Koninkrijk.

Er zijn verschillende simulaties gemaakt en alle geven blijk van een hoge mate van economische integratie tussen het Verenigd Koninkrijk en zijn dichtste burens in de EU. Zo zijn de bilaterale banden tussen België en het Verenigd Koninkrijk economisch zeer sterk. Het Verenigd Koninkrijk is België's vierde exportbestemming, en het vijfde belangrijkste land van oorsprong voor goederen. Bijna 18 000 bedrijven in België, waaronder vele kmo's, exporteren goederen en diensten naar het Verenigd Koninkrijk. In 2015 exporteerden zij voor meer dan 40 miljard euro en importeerden voor 26,5 miljard euro aan goederen en diensten. Deze handel ondersteunt 120 000 jobs in België. Voor Belgische bedrijven is het Verenigd Koninkrijk het op één na belangrijkste land voor samenwerking op het vlak van onderzoek en ontwikkeling in het kader van Horizon 2020.

Het Verenigd Koninkrijk wil voor zijn handelsbetrekkingen niet gewoonweg het handelsmodel van andere landen overnemen. Een manier om een toekomstig partnerschap aan te gaan, is de rigide keuze zonder verbeelding, tussen de toetreding tot de Europese Economische Ruimte, zoals Noorwegen, en een

ne seront par contre pas appliqués avant la fin de la période d'implémentation. De même, pour ouvrir la voie au nouveau système d'immigration, le Royaume-Uni s'attend à ce que les nouveaux ressortissants de l'UE s'enregistrent après.

#### **D. Le futur partenariat entre l'UE et le Royaume-Uni**

Le Royaume-Uni entend développer un partenariat approfondi et unique avec l'UE. Il quitte l'UE mais pas l'Europe. Le Royaume-Uni demeure un pays européen avec des valeurs européennes.

Ce nouveau partenariat doit couvrir un large éventail de domaines : la sécurité, la politique extérieure, la science, la recherche et l'innovation, le commerce, le développement, etc.

Le Royaume-Uni souhaite que l'UE et ses États membres prospèrent et soient économiquement performants. Le Royaume-Uni n'a aucun intérêt à ce que l'UE s'affaiblisse. La croissance économique vient juste de reprendre au sein de l'UE après la récession de 2008. Il ne serait pas souhaitable pour l'UE d'avoir à gérer maintenant les conséquences d'un mauvais accord avec le Royaume-Uni.

Les diverses simulations qui ont été réalisées montrent toutes un haut degré d'intégration économique entre le Royaume-Uni et ses plus proches voisins de l'UE. Ainsi, les relations bilatérales entre la Belgique et le Royaume-Uni sont très fortes sur le plan économique. Le Royaume-Uni représente le quatrième principal partenaire à l'exportation pour la Belgique et le cinquième principal partenaire en termes de provenance de marchandises. Près de 18 000 entreprises belges, dont de nombreuses PME, exportent des biens et des services au Royaume-Uni. En 2015, elles ont exporté des biens et des marchandises pour un montant supérieur à 40 milliards d'euros et en ont importé pour un montant équivalent à 26,5 milliards d'euros. Ce commerce représente 120 000 emplois en Belgique. Pour les entreprises belges, le Royaume-Uni est le deuxième pays le plus important en termes de collaboration en matière de recherche et de développement dans le cadre du programme Horizon 2020.

Le Royaume-Uni ne veut pas simplement adopter le modèle d'autres pays pour les relations économiques. Une façon d'aborder un futur partenariat est de proposer un choix rigide et sans imagination entre quelque chose basé sur l'adhésion à l'Espace économique européen, comme la Norvège, ou un accord de libre-échange



traditioneel vrijhandelsakkoord zoals de EU onlangs onderhandelde met Canada. Anderen stelden Zwitserland of Turkije voor als model.

Feit is dat die vier landen elk een ander partnerschap met de EU afsloten. Geen enkel van die partnerschappen zou ideaal zijn, noch voor het Verenigd Koninkrijk, noch voor de EU. Er moet een creatieve oplossing worden gevonden voor een nieuwe handelsbetrekking.

Een goed voorbeeld van die noodzakelijke creativiteit is de energiehandel tussen België en het Verenigd Koninkrijk. Er is een gasinterconnector tussen Zeebrugge en het Verenigd Koninkrijk die jaarlijks 20 miljard kubieke meter gas naar België kan vervoeren, waardoor de bevoorradingszekerheid aan beide kanten van het Kanaal versterkt wordt. In 2019 zal de nieuwe elektriciteitsinterconnector *Nemo Link* van start gaan en zal er één gigawatt elektriciteit tussen het Verenigd Koninkrijk en België vervoerd kunnen worden. Dat zal België helpen bij zijn energietransitie. Maar die interconnectoren kunnen pas werken als het nieuwe handelsakkoord rekening houdt met de energiediensten en niet louter met de goederen.

Een ander voorbeeld zijn de financiële diensten. De Londense *City* is een troef voor het hele Europese continent. Zestig procent van alle activiteiten op de Europese kapitaalmarkt verloopt via het Verenigd Koninkrijk. De Londense *City* levert het kapitaal aan dat de pensioenen, verzekeringen en leningen van gewone burgers die hun spaargeld beleggen, financiert. Maar als de EU, de ondernemingen en de burgers van die financiële diensten willen blijven gebruik maken, dan hebben het Verenigd Koninkrijk en de EU een handelsakkoord nodig dat rekening houdt met de financiële diensten.

Er wordt vaak gezegd dat het Verenigd Koninkrijk niet kan verwachten dat alles zal kunnen behouden blijven zoals nu het geval is. Het Verenigd Koninkrijk is zich hiervan bewust : er zullen veel voordelen moeten worden opgegeven. Er zal veel minder invloed uitgeoefend kunnen worden op de regels die betrekking hebben op de Europese economie. Het Verenigd Koninkrijk zal niet langer aan tafel zitten wanneer regels worden gemaakt die een impact hebben op Britse bedrijven die actief zijn in de EU. Er is echter geen enkel nut in het herinstalleren van handelsbelemmeringen die een negatieve impact zullen hebben op alle partijen.

Uitgangspunt van zowel het Verenigd Koninkrijk als de EU is het definiëren van een gelijk regelgevend kader, het bevorderen van het vertrouwen in elkaars

traditionnel, comme l'UE a récemment négocié avec le Canada. D'autres personnes ont suggéré la Suisse ou la Turquie comme modèles.

Le fait est que chacun de ces quatre pays entretient une relation différente avec l'UE. Aucun de ces partenariats ne serait idéal, ni pour le Royaume-Uni, ni pour l'UE. Il faut trouver une solution créative pour créer une nouvelle relation économique.

Un bon exemple de cette nécessité de créativité concerne les relations énergétiques entre la Belgique et le Royaume-Uni. Il y a une interconnexion gazière entre Zeebrugge et le Royaume-Uni qui est capable de transporter 20 milliards de mètres cubes de gaz par an vers la Belgique, renforçant ainsi la sécurité d'approvisionnement des deux côtés du Canal. En 2019, la nouvelle interconnexion électrique *Nemo Link* ouvrira et sera capable de transporter un gigawatt d'électricité entre le Royaume-Uni et la Belgique. Cela aidera la Belgique dans sa transition énergétique. Mais pour que ces interconnexions fonctionnent, le nouvel accord commercial doit prendre en compte les services énergétiques et pas uniquement les biens.

Un autre exemple sont les services financiers. La *City* de Londres est un atout pour tout le continent européen. Soixante pourcent de toutes les activités sur le marché européen du capital passent par le Royaume-Uni. La *City* de Londres apporte le capital qui finance les pensions, les assurances et les emprunts de citoyens ordinaires, qui investissent leurs économies. Mais pour que l'UE, ses entreprises et ses citoyens puissent continuer à bénéficier de ces services financiers, le Royaume-Uni et l'UE ont besoin d'un accord commercial qui prenne les services financiers en compte.

On dit souvent que le Royaume-Uni ne doit pas s'attendre à pouvoir conserver les acquis qui sont les siens aujourd'hui. Le Royaume-Uni en est conscient : il perdra de nombreux avantages. Il aura beaucoup moins d'influence sur les règles qui régissent l'économie européenne. Il ne siègera plus à la table des négociations lorsque des règles susceptibles d'affecter des entreprises britanniques actives au sein de l'UE seront fixées. Toutefois, il serait absolument inutile de rétablir des barrières commerciales dont toutes les parties pâtiraient.

La première chose à faire pour le Royaume-Uni et pour l'UE est de définir un cadre réglementaire commun, de promouvoir la confiance dans leurs institutions

instellingen en het garanderen van een gedeelde zin voor samenwerking.

Op dit ogenblik hanteert het Verenigd Koninkrijk dezelfde standaarden als de EU-lidstaten. Deze standaarden zullen worden omgezet naar Brits recht, inclusief de milieustandaarden, regelgeving over de behandeling van werknemers, dierenrechten en gezondheidsstandaarden van planten. Aldus blijven deze standaarden dezelfde de dag nadat het Verenigd Koninkrijk de EU heeft verlaten. Het is uiteraard nodig dat een akkoord wordt bereikt over de mate van divergentie tussen beide partijen naar de toekomst toe wanneer het gaat over de toepassing van de huidige standaarden. Ook moet een akkoord worden gevonden over het systeem van arbitrage ingeval van geschillen. Maar dit hoeft niet te leiden tot een jarenlange onderhandelingsprocedure die uitmondt in honderden pagina's aan regels.

Het Verenigd Koninkrijk beseft dat het lidmaatschap van de interne markt gestoeld is op een balans van rechten en plichten. Het is niet zo dat het Verenigd Koninkrijk alle voordelen van het Europese lidmaatschap claimt zonder de plichten na te komen. Er moet echter wel een nieuw kader gevonden worden waarbinnen een nauw economisch partnerschap mogelijk is en dat deze rechten en plichten in een nieuw evenwicht definieert. Streefdoel is om te komen tot de best mogelijke tariefvrije en barrièrevrije handel, waarbij ook een nieuw douaneakkoord noodzakelijk is.

De toekomstige relatie tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU zal geen replica zijn van het huidige EU-lidmaatschap. Er zal wel een sterke gelijkenis zijn. Beide partijen zijn immers fundamenteel overtuigd van het belang van vrije handel, strikte maar faire concurrentie, sterke consumentenrechten en hoge regelgevende standaarden.

Er dient benadrukt te worden dat dit nieuwe partnerschap meer moet omvatten dan alleen maar economische uitdagingen. Het Verenigd Koninkrijk en de EU staan voor veel gelijkaardige uitdagingen. Massamigratie en terrorisme zijn slechts twee voorbeelden. Het Verenigd Koninkrijk hecht veel belang aan de instandhouding van een kwaliteitsvolle samenwerking inzake veiligheid. Een nieuw ambitieus strategisch akkoord dringt zich op en zal een volledig kader bieden voor de toekomstige veiligheid, de toepassing van de wet en de samenwerking inzake strafrecht. Het zou de bedoeling zijn een model op te bouwen dat op de gemeenschappelijke principes steunt, met inbegrip van de hoge normen voor de bescherming van gegevens en mensenrechten. Het model

respectives et de s'assurer qu'il y ait une volonté partagée de collaborer.

À l'heure actuelle, le Royaume-Uni applique les mêmes normes que les États membres de l'UE. Ces normes seront transposées en droit britannique ; ce sera le cas pour les normes environnementales, la réglementation relative au traitement des travailleurs, aux droits des animaux et aux normes phytosanitaires. Ces normes ne changeront donc pas après le retrait du Royaume-Uni de l'UE. Il faudra évidemment conclure un accord sur la future marge de divergence entre les deux parties quant à l'application des normes actuelles. Il faudra s'entendre aussi sur le système d'arbitrage en cas de différends. Mais il ne faut pas nécessairement pour cela s'engager dans une procédure de négociation de plusieurs années qui aboutisse à des centaines de pages de règles.

Le Royaume-Uni est conscient que l'appartenance au marché intérieur de l'UE repose sur un équilibre de droits et de devoirs. Il est faux de dire que le Royaume-Uni veut avoir tous les avantages de l'appartenance à l'UE sans en avoir les obligations. Il faudra toutefois inventer un nouveau cadre dans lequel un partenariat économique étroit sera possible et qui définit les droits et les devoirs sur la base d'un nouvel équilibre. L'objectif est de développer les meilleurs échanges commerciaux possibles avec un minimum de barrières tarifaires et commerciales et de conclure aussi un nouvel accord douanier.

Si la relation future entre le Royaume-Uni et l'UE ne sera pas une réplique de ce qu'elle est aujourd'hui dans le cadre de l'appartenance à l'UE, elle sera en tout cas fort semblable. En effet, les deux parties sont convaincues de l'importance du libre échange, d'une concurrence stricte mais loyale, de droits solides pour les consommateurs et de normes réglementaires rigoureuses.

Il est important de souligner que ce nouveau partenariat doit couvrir bien plus que les seuls enjeux économiques. Beaucoup de défis auxquels le Royaume-Uni et l'UE doivent faire face sont les mêmes. La migration de masse et le terrorisme ne sont que deux de ces défis. Le Royaume-Uni tient beaucoup à ce que la qualité de la coopération en matière de sécurité soit maintenue. Un nouvel accord stratégique ambitieux est nécessaire et permettra un cadre complet pour la sécurité future, l'application de la loi et la coopération en matière de justice pénale. L'ambition serait de construire un modèle qui repose sur les principes communs, y compris des normes élevées de protection des données et des droits de l'homme. Il devra être suffisamment polyvalent

zal voldoende polyvalent moeten zijn om een antwoord te bieden aan de constant evoluerende bedreigingen. Het Verenigd Koninkrijk verbindt er zich zonder voorbehoud toe om de veiligheid van Europa te bewaren.

### E. Conclusies

Het spreekwoord luidt : « Waar een wil is, is een weg. » Een hooggeplaatste diplomaat zei ooit dat dit ook opgaat voor de EU : waar een wil is, kan de EU altijd een oplossing vinden. Als er een wil is – en die is er zeker bij Groot-Brittannië – om het best mogelijke partnerschap te verkrijgen voor beide partijen, dan zal er een oplossing worden gevonden die voor iedereen werkt. Het risico is dat als de onderhandelingen zich eerst toespitsen op de technische problemen of als het de bedoeling is een akkoord uit te werken dat slechter is voor de ene dan voor de andere, de kans groter is dat er een slecht akkoord voor beide partijen wordt gesloten.

Mevrouw Theresa May zei in haar toespraak in Firenze op 22 september 2017 : « Wanneer dit hoofdstuk van onze Europese geschiedenis zal geschreven zijn, zullen we het ons herinneren, niet zozeer vanwege de meningsverschillen waaraan we het hoofd moesten bieden, maar wel vanwege de visie die we toonden ; niet vanwege de moeilijkheden die we te verduren kregen, maar vanwege de creativiteit waarvan we blijk hebben gegeven om die moeilijkheden op te lossen ; niet vanwege een relatie die is beëindigd, maar vanwege het nieuwe partnerschap dat van start is gegaan. [...] Een partnerschap van belangen, van waarden ; een partnerschap vol van ambitie voor een gedeelde toekomst : het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie brengen, hand in hand, welvaart en mogelijkheden voor iedereen. »

## III. GEDACHTEWISSELING

### A. Tussenkomen van de leden

De heer Peter Luykx, volksvertegenwoordiger, benadrukt dat de N-VA nooit voorstander is geweest van een onderhandeling in twee fasen. Beide fasen kunnen immers niet los van elkaar worden gezien. Daarenboven is een goede implementatie van een akkoord, eventueel gecombineerd met een langere overgangperiode, veel belangrijker dan de wil om snel tot een akkoord te komen. Tenslotte is het duidelijk dat de N-VA niet gelooft in een « *no deal* ». Volgende vragen wil hij echter toch stellen :

– er wordt nog steeds nagedacht over een Plan B indien de onderhandelingen niet slagen. Is dit wel een

pour répondre aux menaces en constante évolution. Le Royaume-Uni s'engage sans réserve à maintenir la sécurité de l'Europe.

### E. Conclusions

On dit toujours : « Là où il y a une volonté, il y a un chemin. » Un diplomate belge de haut rang a dit un jour que c'était également vrai pour l'UE : là où il y a une volonté, l'UE peut toujours trouver un moyen. S'il y a une volonté, et il y en a certainement du côté britannique, d'obtenir la meilleure relation possible pour les deux parties, on trouvera un moyen qui fonctionne pour tout le monde. Le risque est que si les négociations se concentrent d'abord sur les problèmes techniques ou si le but est d'élaborer un accord qui est pire pour l'un ou l'autre, les risques de conclure un accord qui soit mauvais pour les deux parties sont accrus.

Mme Theresa May a dit dans son discours à Florence le 22 septembre 2017 : « Quand ce chapitre de notre histoire européenne sera écrit, on s'en souviendra, non pas pour les différences auxquelles nous avons fait face, mais bien pour la vision que nous avons montré ; pas pour les défis que nous avons endurés, mais pour la créativité dont nous avons fait preuve pour les dépasser ; pas pour une relation qui s'est terminée, mais pour le nouveau partenariat qui a débuté. [...] Un partenariat d'intérêts, de valeurs ; un partenariat plein d'ambitions pour un future partagé : le Royaume-Uni et l'Union européenne apportant prospérité et opportunités pour tous, main dans la main. »

## III. ÉCHANGE DE VUES

### A. Interventions des membres

M. Peter Luykx, député, souligne que la N-VA n'a jamais été favorable à une négociation en deux phases. En effet, les deux phases sont indissociables. En outre, une bonne mise en application d'un accord, éventuellement combinée à une période transitoire plus longue, est beaucoup plus importante que la volonté de parvenir rapidement à un accord. Enfin, il est clair que la N-VA ne croit pas en un « *no deal* ». L'intervenant souhaite toutefois poser les questions suivantes :

– on réfléchit encore à un plan B pour le cas où les négociations n'aboutiraient pas. Est-ce là un signal



goed signaal en moet men niet beter werken aan een groter vertrouwen tussen de onderhandelende partijen ?

– de Europese lidstaten hebben tot nu toe steeds consequent en eenstemmig de onderhandelingen gevolgd. Hoe is dit te verzoenen met de mededeling van ministers Hammond en Davis van 11 januari 2018 waarin werd opgeroepen om rechtstreeks (en dus zonder medeweten van de hoofdonderhandelaar van de Europese Commissie, de heer Barnier) te onderhandelen over samenwerking tussen de Londense *City* en de financiële instellingen in Frankfurt ?

– niemand twijfelt eraan dat de bestaande culturele samenwerkingsverbanden zoals Erasmus zeer goed werken. Is het niet beter te werken aan een manier om deze samenwerkingsverbanden te behouden, in plaats van op zoek te gaan naar nieuwe vormen van samenwerking ?

– er wordt regelmatig geopperd dat de *Brexit* teruggedraaid zou kunnen worden. Zit hier een grond van waarheid in ? Is dit realistisch ?

– wat is de positie van de regionale regeringen van Schotland, Wales en Noord-Ierland in deze onderhandelingen ? Hoe betreft de centrale regering deze regionale entiteiten, die eveneens zeer veel te verliezen hebben, bij dit proces ?

De heer Stéphane Crusnière, volksvertegenwoordiger, betreurt dat het Verenigd Koninkrijk ondanks de nauwe banden dat het heeft met België en de EU, deze Unie zal verlaten op 29 maart 2019. Hoewel er nu een akkoord is over de eerste fase, blijft er nog een zeer lange weg af te leggen. Volgende bedenkingen kunnen worden gemaakt :

– de Britse onderhandelaars hebben reeds een aantal keren de EU ervan beschuldigd aan te sturen op een *Brexit* zonder akkoord of met een akkoord dat enkel dient om het Verenigd Koninkrijk te sanctioneren. Is dit het standpunt van de Britse regering ? Hoe verhouden de hardliners zich tot diegenen die wel een onderhandelde *Brexit* nastreven ?

– men spreekt soms over een akkoord vergelijkbaar met CETA. Het is belangrijk hier te benadrukken dat de bezwaren van Franstalig België aangaande het CETA-akkoord ook gelden voor een eventueel akkoord met het Verenigd Koninkrijk. Men kan niet enkel privileges verkrijgen zonder dit op één of andere manier te compenseren ;

positif et ne vaudrait-il pas mieux s'atteler à renforcer la confiance entre les parties à la négociation ?

– jusqu'à présent, les États membres européens ont toujours suivi les négociations de façon cohérente et unanime. Comment concilier cela avec la communication des ministres Hammond et Davis du 11 janvier 2018 appelant à négocier directement (et donc sans passer par M. Barnier, le négociateur en chef de la Commission européenne) sur la collaboration entre la *City* londonienne et les institutions financières à Francfort ?

– personne ne doute de l'excellent fonctionnement des accords de coopération culturels existants, comme Erasmus. Ne serait-il pas préférable de réfléchir à une manière de maintenir ces accords de coopération, plutôt que de rechercher de nouvelles formes de coopération ?

– on entend régulièrement dire que l'on ferait marche arrière sur le *Brexit*. Y a-t-il un fond de vérité dans cette affirmation ? Est-ce réaliste ?

– quelle est la position des gouvernements régionaux d'Écosse, du Pays de Galles et d'Irlande du Nord dans ces négociations ? Comment le gouvernement central associe-t-il à ce processus ces entités régionales qui ont, elles aussi, beaucoup à perdre ?

M. Stéphane Crusnière, député, regrette que le Royaume-Uni quitte l'Union le 29 mars 2019, en dépit des liens étroits qu'il a avec la Belgique et l'UE. Même s'il y a à présent un accord sur la première phase, il reste encore un long chemin à parcourir. L'intervenant formule plusieurs considérations :

– les négociateurs britanniques ont déjà accusé l'UE, à plusieurs reprises, de vouloir réaliser un *Brexit* sans accord ou avec un accord dont la seule raison d'être serait de sanctionner le Royaume-Uni. Est-ce là le point de vue du gouvernement britannique ? Quel est le poids des tenants de la ligne dure par rapport à ceux qui prônent un *Brexit* négocié ?

– on parle parfois d'un accord comparable au CETA. Il est important de souligner à cet égard que les objections de la Belgique francophone concernant l'accord du CETA sont également de mise pour un accord éventuel avec le Royaume-Uni. Il est inconcevable de bénéficier de privilèges sans les compenser d'une manière ou d'une autre ;

– de samenwerking op het vlak van defensie is zeer belangrijk, maar de vraag is hoe de Britse regering dit ziet. Zal zij samenwerken met de EU in het kader van PESCO (permanente versterkte samenwerking) ? Wat zullen de gevolgen zijn voor het bod van *Eurofighter*, vertegenwoordigd door een Brits consortium, in de onderhandelingen over de vervanging van de F-16's in de Belgische luchtmacht ?

– het Verenigd Koninkrijk is in het verleden kritisch gebleken aangaande de rol van het Europees Hof voor de rechten van de mens. Zal de positie van het Verenigd Koninkrijk ten overstaan van de Raad van Europa wijzigen ?

– er is vandaag een intense samenwerking op academisch vlak tussen de Britse universiteiten en de universiteiten in Franstalig België, vooral binnen het kader van Horizon 2020. Hoe zal deze verlopen wanneer het Verenigd Koninkrijk de EU en al de programma's die hiervoor relevant zijn, zal verlaten hebben ?

Mevrouw Monica De Coninck, volksvertegenwoordigster, vindt het zeer positief te horen dat men samen naar oplossingen moet zoeken. In de huidige wereld zijn de meeste problemen immers van een dergelijke omvang, dat alleen door samenwerking een oplossing kan worden gevonden, denkt men maar aan de financiële fraude, terrorisme, grensoverschrijdende criminaliteit, klimaat, enz. Zich terugtrekken op een eiland en alle banden verbreken, leidt enkel tot een verzwakking van de eigen positie.

Men moet echter ook beseffen dat het niet kan dat men een samenwerkingsverband verlaat zonder de rechten dat het biedt te verliezen. Het Verenigd Koninkrijk pleit voor een economisch en werkgelegenheidsbeleid waarbij de economische logica primeert. Dit houdt echter ook in dat men geen valsspellers kan toelaten, die bijvoorbeeld een frauduleus fiscaal beleid voeren dat ingaat tegen de geldende regels en normen. Het Verenigd Koninkrijk pleit ook voor een blijvende samenwerking op het vlak van onderwijs, onderzoek, cultuur, enz. Ook hier geldt het principe van « geven en nemen ».

Maar indien het Verenigd Koninkrijk al deze vormen van samenwerking wil behouden, wat verandert er dan ? Waarom heeft men dan beslist om de EU te verlaten ? Het antwoord ligt in het vrij verkeer van personen en de migratie. Wat is het standpunt van de Britse regering over dit belangrijke knelpunt ?

– la coopération en matière de défense est très importante, mais la question est de savoir comment le gouvernement britannique envisage cet aspect. Compte-t-il coopérer avec l'UE dans le cadre de la CSP (coopération structurée permanente) ? Quelles seront les conséquences pour l'offre d'*Eurofighter*, représenté par un consortium britannique, dans les négociations sur le remplacement des F-16 de la Force aérienne belge ?

– par le passé, le Royaume-Uni s'est montré critique quant au rôle de la Cour européenne des droits de l'homme. La position du Royaume-Uni à l'égard du Conseil de l'Europe va-t-elle changer ?

– il y a actuellement une intense coopération sur le plan académique entre les universités britanniques et les universités de Belgique francophone, principalement dans le cadre d'Horizon 2020. Qu'advient-il de cette coopération lorsque le Royaume-Uni aura quitté l'UE et tous les programmes pertinents en la matière ?

Mme Monica De Coninck, députée, est très heureuse d'entendre qu'il faut rechercher des solutions ensemble. Dans le monde d'aujourd'hui, la plupart des problèmes sont d'une ampleur telle que seule une collaboration permet de trouver des solutions ; il suffit de penser par exemple à la fraude financière, au terrorisme, à la criminalité transfrontalière, au réchauffement climatique, etc. En s'isolant sur son île et en coupant tous les liens, on ne fait qu'affaiblir sa propre position.

Mais il faut aussi savoir qu'on ne peut sortir d'un accord de coopération sans perdre les droits inhérents à celui-ci. Le Royaume-Uni plaide pour une politique économique et pour une politique de l'emploi où la logique économique prime. Or, cela signifie aussi que l'on ne peut pas tolérer les tricheurs, qui mènent par exemple une politique fiscale frauduleuse, non respectueuse des règles et normes en vigueur. Le Royaume-Uni plaide également pour le maintien d'une coopération dans les domaines de l'enseignement, de la recherche, de la culture, etc. Là aussi, le principe du « donnant, donnant » est de mise.

Si le Royaume-Uni souhaite maintenir toutes ces formes de coopération, qu'est-ce que cela change ? Pourquoi avoir décidé dans ce cas de quitter l'UE ? La réponse réside dans la libre circulation des personnes et la migration. Quelle est la position du gouvernement britannique sur ce problème majeur ?

Mevrouw Simone Susskind, senator, heeft twee korte vragen :

– wat is het standpunt van de Britse burgers aangaande *Brexit* achttien maanden na het referendum. Is dit nog steeds hetzelfde ?

– wat is er beslist omtrent de positie van de EU-burgers die thans in het Verenigd Koninkrijk verblijven, en *vice versa* ?

De heer Georges Dallemagne, volksvertegenwoordiger, verwijst naar de Britse pers die de laatste tijd veel leugens, die de afgelopen jaren over de EU werden verteld, kritisch aan het herbekijken is. Het is echter jammer dat men die leugens heeft gebruikt om de Britse bevolking te overtuigen voor *Brexit* te stemmen. Er bestaat de indruk dat men enigszins spijt heeft van deze beslissing. Het enthousiasme lijkt in elk geval weg. Aanwijzingen zijn onder andere het zoeken naar samenwerkingsverbanden die zeer gelijkend zijn met de bestaande verbanden, of het pleidooi voor een lange overgangperiode. Is het mogelijk dat men op een bepaald ogenblik zal beslissen om het idee van *Brexit* te laten varen ? Welke argumenten zouden hiervoor kunnen worden aangehaald ? De economische kost lijkt één van deze argumenten te kunnen zijn.

De heer Siegfried Bracke, voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, vraagt wat er volgens de ambassadeur concreet gaat veranderen na *Brexit*. Wat zal het Verenigd Koninkrijk moeten opgeven als het de EU verlaat ? En wat denken de Britse burgers dat ze zullen winnen bij een vertrek uit de EU ?

## B. Antwoorden van mevrouw Rose

Eerste minister Theresa May heeft steeds gezegd dat *Brexit* in de eerste plaats een zaak is van soevereiniteit. In het Verenigd Koninkrijk bestaat een traditie van directe democratie : wanneer een regering niet voldoet, stuurt het Parlement deze naar huis. Dit kon niet worden gegarandeerd in de EU. Dit is ook de reden dat het Verenigd Koninkrijk niet langer onder de controle van het Hof van Justitie van de EU wenst te staan. Een ander probleem betrof het vrij verkeer van personen dat leidde tot grote druk op de publieke diensten, huisvesting en onderwijs in het Verenigd Koninkrijk.

Dit is ook de reden waarom het Verenigd Koninkrijk de interne markt zal verlaten. Het vrij verkeer van personen is daar immers een integraal onderdeel van. Dit wil echter niet zeggen dat een grote muur zal worden

Mme Simone Susskind, sénatrice, souhaite poser deux petites questions :

– que pensent les citoyens britanniques du *Brexit*, dix-huit mois après le référendum ? Leur position est-elle toujours la même ?

– qu'a-t-on décidé en ce qui concerne la situation des citoyens de l'UE qui résident actuellement au Royaume-Uni, et *vice versa* ?

M. Georges Dallemagne, député, renvoie à la presse britannique, qui jette ces derniers temps un regard critique sur de nombreux mensonges colportés sur l'UE au cours des dernières années. Il est toutefois regrettable que l'on ait utilisé ces mensonges pour convaincre la population britannique de voter en faveur du *Brexit*. L'impression qui domine est que l'on regrette quelque peu cette décision ou, en tout cas, que l'enthousiasme initial a disparu, comme l'indiquent, entre autres, le fait que l'on recherche des accords de coopération très semblables aux accords existants, ou le plaidoyer pour une longue période transitoire. Est-il possible que l'on décide à un moment donné d'abandonner l'idée du *Brexit* ? Quels arguments pourrait-on invoquer dans ce sens ? Le coût économique pourrait bien être un de ces arguments.

M. Siegfried Bracke, président de la Chambre des représentants, demande ce qui changera concrètement après le *Brexit*, selon l'ambassadeur. À quoi le Royaume-Uni devra-t-il renoncer lorsqu'il quittera l'UE ? Et quels bénéfices les citoyens britanniques pensent-ils pouvoir tirer de la sortie de l'UE ?

## B. Réponses de Mme Rose

La première ministre Theresa May a toujours affirmé que le *Brexit* était d'abord une question de souveraineté. Le Royaume-Uni a une tradition de démocratie directe : le Parlement démet le gouvernement s'il n'a plus confiance dans celui-ci. Une telle garantie ne pouvait être donnée au niveau de l'UE. C'est également la raison pour laquelle le Royaume-Uni ne souhaite plus être soumis au contrôle de la Cour de Justice de l'UE. La libre circulation des personnes, qui pesait lourdement sur les services publics, le secteur du logement et l'éducation au Royaume-Uni, constituait un grief supplémentaire.

C'est aussi la raison pour laquelle le Royaume-Uni quittera le marché intérieur, dont la libre circulation des personnes fait partie intégrante. Cela ne veut pas dire qu'on va construire un mur pour arrêter l'immigration.

gebouwd om migratie af te stoppen. Het Verenigd Koninkrijk zal echter de controle aan de grenzen terug in handen kunnen nemen en er een eigen invulling aan kunnen geven.

Een laatste element betreft de vrijheid om eigen handelsverdragen te kunnen sluiten met derde landen. Het is een feit dat de onderhandelingen van land tot land sneller verlopen en meer flexibel zijn dan wanneer de Europese Commissie namens de lidstaten onderhandelt. In een wereldeconomie waar voorspeld wordt dat 80 % van de economische groei buiten de EU zal plaatsvinden, is dit zeer belangrijk.

Het Verenigd Koninkrijk zal veel invloed verliezen in de EU, maar dat is een onvermijdelijk gevolg van de noodzakelijke stap om de EU te verlaten. Het is wel zo dat het Verenigd Koninkrijk een zo goed mogelijke toegang tot de interne markt wil, liefst met zo weinig mogelijk barrières.

Het feit dat minister Davis het gevoel had dat de EU streefde naar een *no deal*, was het gevolg van bepaalde standpunten van de Europese Commissie, volgens dewelke bij openbare aanbestedingen nu reeds moest worden uitgegaan van een post-*Brexit* situatie. De kritiek dat men in het Verenigd Koninkrijk iets te weinig heeft nagedacht over de tijd na *Brexit*, is wel te begrijpen.

De demarche om gesprekken te voeren tussen de Londense *City* en Frankfurt ondermijnt in geen enkel geval het onderhandelingsmandaat van de heren Barnier en Davis. Het gaat in deze niet om onderhandelen, maar meer over het uitleggen van de positie van deze of gene. Bilaterale contacten, zoals deze van vandaag in de schoot van het Federaal Adviescomité voor Europese aangelegenheden, zijn cruciaal om informatie uit te wisselen.

Er bestaat in het Verenigd Koninkrijk een grote bereidwilligheid om verder te werken in het kader van Erasmus, Horizon 2020, enz. Het is ook niet meer dan logisch dat het Verenigd Koninkrijk zijn deel van de kosten op zich zal nemen.

Het is niet verwonderlijk dat in de lidstaten van de EU geregeld het idee ontstaat dat er een terugdraaiing van *Brexit* mogelijk zou zijn. Men baseert zich hiervoor immers vooral op de Britse pers die nog steeds het referendum aan het becommentariëren is. Men moet echter beseffen dat het Parlement met een grote meerderheid het resultaat van het referendum heeft bevestigd. Dit is een soeverein recht van het Brits Parlement. Daarenboven was het resultaat van de laatste verkiezingen van dien

Le Royaume-Uni pourra cependant reprendre en main le contrôle de ses frontières et faire comme il l'entend.

Un dernier volet porte sur la liberté de conclure des traités commerciaux avec des pays tiers. Le fait est que les négociations entre deux pays sont plus rapides et plus souples que celles menées par la Commission européenne au nom des États membres. Cet élément est important dans une économie mondialisée où, selon les prévisions, 80 % de la croissance se situera hors de l'UE.

L'influence du Royaume-Uni au sein de l'Union diminuera sensiblement, mais c'est une conséquence inévitable de son indispensable départ de l'UE. Il est cependant exact que le Royaume-Uni souhaite un accès optimal au marché intérieur, avec un minimum de barrières.

Si le ministre Davis avait le sentiment que l'UE visait à un *no deal*, c'était à cause de certaines positions prises par la Commission européenne, qui estimait notamment que, pour les marchés publics, il fallait déjà se projeter dans une situation post-*Brexit*. On peut cependant comprendre la critique selon laquelle, au Royaume-Uni, on a insuffisamment réfléchi à la période qui suivrait le *Brexit*.

Les négociations entre la *City* de Londres et Francfort ne mettent nullement en cause le mandat de négociation de MM. Barnier et Davis. Plutôt que de négocier, il s'agit en l'occurrence d'expliquer les positions des uns et des autres. Pour échanger des informations, les contacts bilatéraux, comme aujourd'hui au Comité d'avis fédéral chargé des Questions européennes, sont cruciaux.

Au Royaume-Uni, on reste pleinement disposé à collaborer dans le cadre d'Erasmus, d'Horizon 2020, etc. Il n'est donc que logique que le Royaume-Uni assume sa part des frais.

Il n'est pas étonnant que, dans les États membres de l'Union, l'idée qu'on pourrait revenir sur le *Brexit* refasse régulièrement surface. Elle s'alimente principalement de la presse britannique, qui continue à commenter le referendum. Il faut pourtant savoir que le Parlement, à une large majorité, a confirmé le résultat du referendum. C'est un droit souverain du Parlement britannique. En outre, les dernières élections ont vu la victoire des deux partis qui avaient annoncé qu'ils

aard dat de twee partijen die hadden gesteld het resultaat van het referendum te respecteren, gewonnen hebben. De partij die een nieuw referendum wilde organiseren, heeft zwaar verloren. Dit zijn duidelijke feiten, geen opinies.

Wat de rol van de regio's in het Verenigd Koninkrijk betreft, is de verhouding tussen Schotland en Westminster een puur binnenlandse aangelegenheid. Het Verenigd Koninkrijk zal in zijn geheel de EU verlaten. De situatie in Noord-Ierland is natuurlijk anders ; vandaar dat men verheugd is over het akkoord dat in december 2017 is gesloten.

Wat veiligheid en defensie betreft, moet worden benadrukt dat het Verenigd Koninkrijk onvoorwaardelijk achter een samenwerking blijft staan. Dit is geen pasmunt die men wil gebruiken om het akkoord inzake handel te beïnvloeden. Dit is een prioriteit voor iedereen in Europa.

Het *Eurofighter*-bod is een bod dat gezien moet worden in het kader van de NAVO, waar het Verenigd Koninkrijk lid van blijft.

Het Verenigd Koninkrijk zal ook in de Raad van Europa blijven zetelen en onverkort het Europees Verdrag voor de rechten van de mens blijven naleven.

Men moet zich op het vlak van financiële fraude en regels niet ongerust maken. Hiervoor gelden internationale mondiale regels, waarbij men de hoogst mogelijke standaarden moet nastreven. Dit geldt overigens ook voor leefmilieu, sociale zorg, enz.

Inzake belastingen moet men geen onbillijke eisen stellen. In de EU zijn er lidstaten die een lagere belastinggraad hebben dan het Verenigd Koninkrijk (Ierland, Estland, Luxemburg). Men moet dan ook niet strenger zijn voor het Verenigd Koninkrijk dan voor deze landen.

Tenslotte kan nog even worden stilgestaan bij het akkoord inzake de rechten van burgers in de EU en in het Verenigd Koninkrijk. Er werd een zeer uitgebreid akkoord bereikt in de eerste fase van de onderhandelingen. Dit is een zeer goede zaak, maar zal niet verhinderen dat men in de tweede fase verder zal onderhandelen over deze rechten. Zo wil het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld voor zijn burgers het recht behouden om te stemmen in lokale verkiezingen. Een ander voorbeeld betreft de mogelijkheid voor een Britse burger om de rechten die hij heeft in België, mee te nemen en te behouden

respecteraient le résultat du referendum. Le parti qui voulait organiser un nouveau referendum a subi une sévère défaite. Ce sont là des faits, non pas des opinions.

Quant au rôle des régions dans le Royaume-Uni, la relation entre l'Écosse et Westminster est une question purement intérieure. C'est l'ensemble du Royaume-Uni qui va quitter l'UE. La situation est naturellement différente en Irlande du Nord ; c'est pourquoi on se réjouit de l'accord conclu en décembre 2017.

En ce qui concerne la sécurité et la défense, il faut souligner que le Royaume-Uni reste un partisan inconditionnel d'une coopération. Ce n'est pas une monnaie d'échange pour influencer un accord commercial, mais bien une priorité pour tous en Europe.

Le dossier *Eurofighter* doit s'apprécier dans le cadre de l'OTAN, dont le Royaume-Uni reste membre.

Le Royaume-Uni continuera à siéger au Conseil de l'Europe et à respecter intégralement la Convention européenne des droits de l'homme.

En matière de réglementation et de fraude fiscale, il ne faut pas s'inquiéter, car des réglementations internationales, voire mondiales, s'appliquent ; il s'agit de viser les normes les plus élevées. C'est vrai également dans les domaines de l'environnement, de la protection sociale, etc.

On ne doit pas poser des exigences déraisonnables en matière fiscale. Certains États membres de l'UE (l'Irlande, l'Estonie, le Luxembourg) appliquent un taux d'imposition moindre que celui du Royaume-Uni. Il ne faudrait donc pas être plus strict pour le Royaume-Uni que pour les pays susmentionnés.

Pour finir, évoquons l'accord sur les droits des citoyens dans l'UE et au Royaume-Uni. La première phase des négociations a abouti à un accord très large. En dépit de cet élément positif, il faudra encore discuter de ces droits lors de la seconde phase. Le Royaume-Uni veut ainsi que ses ressortissants puissent encore voter aux élections locales. Autre revendication : la possibilité pour un citoyen britannique de conserver les droits dont il jouit en Belgique lorsqu'il s'établit dans un autre État membre de l'UE, disons la France. Actuellement, il perd tous ses droits. À titre de compensation, le Royaume-Uni



wanneer hij zou verhuizen naar een andere EU-lidstaat zoals bijvoorbeeld Frankrijk. Op dit ogenblik zou hij alle rechten in Frankrijk verliezen. Als tegenprestatie zou het Verenigd Koninkrijk kunnen akkoord gaan met de situatie waarbij een Belg die na een lang verblijf in het Verenigd Koninkrijk, het land verlaat en na vijf jaar terugkeert, zijn toenmalige rechten behoudt.

De ambassadeur benadrukt dat zij beschikbaar blijft voor het Federaal Parlement om toelichting te geven over de verdere evoluties inzake *Brexit*. Zij staat ook ter beschikking van de deelstaatparlementen in België. Deze zullen immers op een bepaald ogenblik de akkoorden moeten goedkeuren, en moeten dit kunnen doen op basis van de meest complete en correcte informatie.

*De voorzitter-rapporteur,*

Christophe LACROIX.

pourrait admettre qu'un Belge qui, après un séjour prolongé au Royaume-Uni, le quitte pour y revenir cinq ans plus tard, conserverait les droits qu'il s'était constitués.

L'ambassadeur rappelle sa disponibilité pour venir présenter au Parlement fédéral les évolutions à venir dans le dossier du *Brexit*. Elle est également à la disposition des Parlements des entités fédérées, qui devront, le moment venu, approuver les accords ; il convient qu'ils puissent le faire à la lumière des informations les plus complètes et les plus correctes.

*Le président-rapporteur,*

Christophe LACROIX.